

6. Теліпко В.Е. Науково-практичний коментар до Закону України Про судоустрій і статус суддів // В.Е. Теліпко, В.В. Молдаван. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.

7. Боботов С.В. Буржуазная юстиция, состояние и перспективы развития / С.В. Боботов. – М. : Наука, 1989. – 256 с.

8. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США / В. Бернхем. – К. : Україна, 1999. – 554 с.

9. Екс-президента США Буша-молодшого запросили в журі присяжних [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.depo.ua/ukr/svit/eks-prezidenta-ssha-busha-molodshogo-zaprosili-v-zhuri-prisyazhnikh-06082015174600>.

10. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США / В. Бернхем. – К. : Україна, 1999. – 554 с.

11. У США суд присяжних виправдав чоловіка, який вбив чорношкірого підлітка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikinews.org/wiki/%D0%A3_%D0%A1%D0%A8%D0%90_%D1%81%.

12. Пилипенко В. Світлі й темні сторони суду присяжних. Чи готові українці до «найціннішої роботи, яку може виконати пересічний громадянин»? [Електронний ресурс] / В. Пилипенко. – Режим доступу : http://zib.com.ua/ua/print/8257-chi_gotovi_ukrainci_do_naycinnishoi_roboti_yaku_mozhe_vikona.html.

УДК 342.56:331.108

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Ониско Р.В., аспірант

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Стаття спрямована на врегулювання питання вирішення кадрового забезпечення судової влади України. Суддею може бути висококваліфікований фахівець в галузі права. Суддя повинен бути чесним, справедливим і взірцем поведінки для інших громадян. Державі необхідно створити умови, які б сприяли залученню до суддівських кадрів найкращих юристів України.

Ключові слова: судоустрій, судочинство, суд, суддя, орган, що відповідає за формування суддівського корпусу, справедливість, кваліфікація, фахівець, закон, суддівська винагорода.

Статья направлена на урегулирование вопроса решения кадрового обеспечения судебной власти Украины. Судей может быть высококвалифицированный специалист в области права. Судья должен быть честным, справедливым и образцом поведения для других граждан. Государству необходимо создать условия, которые бы способствовали привлечению к судебским кадрам лучших юристов Украины.

Ключевые слова: судоустройство, судопроизводство, суд, судья, орган, отвечающий за формирование судебного корпуса, справедливость, квалификация, специалист, закон, судебское вознаграждение.

Onysko G.V. SOME FEATURES OF PERSONNEL POLICIES OF THE JUDICIARY

The article is aimed at regulating the issue of staffing decisions of the judiciary in Ukraine. Judge can be a highly qualified specialist in the field of law. The judge must be honest, fair and a model for the behavior of others. The state should create conditions that would encourage the involvement of judicial personnel of the best lawyers of Ukraine.

Key words: judicial system, judicial proceedings, court, judge, body, responsible for the formation of judiciary, justice, qualified, specialist, law, sudski reward.

Одним із найважливіших завдань розбудови правової держави є створення незалежної судової системи, що потребує внесення змін до законодавства з ціллю удосконалення існуючої системи судоустрою, зокрема у підборі та підготовці кадрів для судової гілки влади. Для виконання поставленого завдання перед органом, що відповідає за комплектування суддівського корпусу та державою в цілому постає низка питань: 1. Як сформувати у суспільстві думку про значимість посади судді як окремої одиниці судової гілки влади та до максимуму відновити довіру до системи судоустрою держави Україна? 2. Як створити професію судді найвищою у рейтингу юридичних професій та найпривабливішою для фахівців найвищої категорії? 3. Як відібрати на посаду судді найбільш досвідчених фахівців з числа юристів, які достойно займати посаду судді і здатні приймати законні, справедливі і виважені рішення, уміло дотримуючись балансу між інтересами держави та окремої особи? 4. Як забезпечити належний рівень матеріального забезпечення судді, зрівняти до мінімуму корупційні ризики? 5. Як забезпечити безумовне виконання прийнятих судових

рішень без необґрунтованих зволікань і тим самим сприяти підняттю авторитету посади судді та судової системи в цілому? Розглянемо кожну із зазначених проблем окремо.

1. В останній час дуже багато політиків, журналістів та громадських діячів через засобу масової інформації поширюють думку про тотальну корумпованість судової системи не наводячи конкретні факти, чим створюють у суспільстві негативне ставлення до посади судді і в деяких випадках навіть неповагу до осіб, які займають ці посади. На даний час стало нормою під час спілкування між громадянами вживати фрази приміром такого змісту; «А що суддям ще й зарплата потрібна?» чи «В суді можна вирішити любе питання». Більшість із пересічних громадян за своє життя ні разу особисто не зверталися в суд за захистом своїх прав чи інтересів, про те підкоряючись загальній думці вважають, що саме система судоустрою України є найбільш окутаною корупційною павутиною. Зрозуміло, що не можна заперечувати окремі випадки ганебних вчинків деяких суддів. Значені особи, які займають чи займали високу посаду судді повинні відповісти за такі

вчинки та понести заслужене покарання та осуд суспільства. І переважна більшість суддів мріють якнайшвидше попроситися з такими своїми «колегами» і звільнити суддівські лави від їх присутності. Проте, як зазначалося вище, більшість суддів є чесними, порядними людьми, які з честю здійснюють свої повноваження з метою захисту прав та свобод а також інтересів особи та держави і займають свої посади завдяки наполегливій роботі, часто виходячи за рамки робочого часу, постійно працюючи над собою по вдосконаленню знань законодавства, яке часто зазнає змін. Отже, максимальне відновлення довіри до судової системи України є першочерговим завданням держави. Першим кроком до цього стало прийняття закону «Про право на справедливий суд» від 12.02.2015 року, яким більш конкретизовано поняття дисциплінарного проступку судді та розширено перелік дисциплінарних стягнень, що застосовуються до суддів. Що ще, на мою думку як автора цієї статті, необхідно зробити для врегулювання даної проблеми? По-перше, необхідно ввести в системі судоустрою посади прес-секретарів у кожному апеляційному окрузі, які повинні аналізувати ті чи інші висловлювання в засобах масової інформації з боку певних осіб і після надання правової оцінки тому чи іншому факту з боку вищих судових інстанцій чи спеціально передбачених законодавством компетентних органів, доводити до суспільства прийнятні рішення, що буде формувати в громадськості об'єктивну позицію до судових органів. По-друге, на законодавчому рівні закріпити положення про недопустимість безпідставного паплюження судової системи. По-третє, на державному рівні стимулювати національні телеагенства та телерадіокомпанії показувати життя та побут пересічних суддів (звісно ж, з їхньої на це згоди) та створювати документальні та художні телевізійні фільми, які реально відображають життя осіб, які присвятили себе служінню правосуддю.

2. Після виконання пункту першого, тобто після вчинення дій щодо максимального відновлення довіри до судової гілки влади, бути призначеним на посаду судді буде привабливим для фахівців найвищої кваліфікації в області юриспруденції. Малоімовірно те, що юрист може бути універсальним в знаннях багатогалузевої системи права. Тому саме юристи, що досконало володіють матеріальною базою певної галузі права та вміють застосовувати норми права до певних правовідносин, що виникають у суспільстві, при цьому постійно відслідковують зміни до законодавства та досліджують судову практику, повинні складати суддівський корпус тієї чи іншої юрисдикції. Але на практиці більшість таких юристів знайшли своє місце в юридичному житті країни, мають постійне місце роботи та високооплачувану винагороду за свою працю і тому не кожен з таких фахівців може виявити бажання відмовитися від досягнутого і розпочати нове професійне життя на посаді судді. Тому постає питання, яким чином викликати інтерес у зазначених осіб до посади судді, оскільки проблема якісного комплектування суддівського

корпусу стає особливо актуальною. Насамперед необхідно зрозуміти те, що кожен юрист, який виявив бажання зайняти посаду судді, звертає увагу на такі умови, як особиста самореалізація, можливість кар'єрного зростання та матеріальне забезпечення та соціальні гарантії. Отже, розглянемо ці умови окремо. Професія судді пов'язана з творчою діяльністю. Суддя у своєму рішенні висвітлює свою думку зі встановлення фактів, їх аналізу, своє бачення тієї чи іншої обставини. Кожне таке рішення він «пропускає через себе», тобто переживає певне психологічне навантаження, що відображається на його внутрішньому емоційному стані. Тому не кожен юрист здатний у такий спосіб до реалізації своїх здібностей. Професія судді на пряму пов'язана з повною самовіддачею своїх інтересів інтересам суспільства, з метою встановлення справедливості. Тому суддя взагалі запрограмований на соціальне визнання та повагу до своєї особистості. У свою чергу, суддя повинен бути сумлінним, працьовитим, відповідальним працівником судової системи, який відповідно до свого статусу повинен прагнути довести свою кваліфікацію і максимально розкрити свої потенційні можливості. Особливістю професії судді є те, що не лише сам суддя впливає на можливість самореалізації, оскільки значну частку в цьому відіграє держава, від якої певною мірою залежить створення умов для такої самореалізації конкретного судді, а саме інститут незалежності судді від будь-якого впливу ззовні, як від органів влади та держави в цілому, так і від певних осіб. Тому в законодавство необхідно внести низку змін і доповнень, які б у повній мірі гарантували б судді незалежність від такого впливу, і унеможливили б в прямій чи заангажованій формі тиснути на суддю, з метою прийняти ним потрібне певній особі рішення. Згідно з результатами різних незалежних соціологічних досліджень, на превеликий жаль, встановлено низький авторитет суддів у свідомості громадян, тому з метою максимально відновити авторитет судової влади і тим самим сприяти поповненню суддівських лав висококваліфікованими спеціалістами у галузі права, необхідно на законодавчому рівні закріпити більш детальні гарантії незалежності суддів, можливо, варто розглянути питання створення при органах прокуратури та служби безпеки України спеціальних підрозділів, які б миттєво реагували на звернення суддів про такий вплив та також миттєво приймали б міри по захисту суддів від такого впливу, оскільки на даний час хоч і існує захист суддів від стороннього втручання в його діяльність, однак з моменту звернення судді до прийняття мір його захисту є певний проміжок часу, що створює ризики як для самого судді, так і для правосуддя в цілому. Тому, на нашу думку, цей проміжок часу необхідно звести до мінімуму, тобто до «миттєвості», а це можливо лише з запровадженням вищезазначених підрозділів у зазначених органах, чи спеціально створених для таких цілей органів, які будуть спеціалізуватися тільки із захисту суддів та

фіксування протиправних дій, пов'язаних з втручанням у діяльність судді, з одночасним фіксуванням даного правопорушення. Другою умовою, яка б сприяла б підняттю інтересу у висококваліфікованих юристів до посади судді, є можливість кар'єрного росту. На законодавчому рівні закріплена можливість кожному судді подати свою кандидатуру на зайняття адміністративної посади у конкретному суді і бути обраним чи то головою суду чи його заступником, секретарем судової палати, а також бути обраним в органи судового самоврядування. Це надає право судді, який призначений на посаду судді уперше в межах п'ятирічного строку, реалізувати таке своє право і зайняти адміністративну посаду у судах, у яких працюють судді обрані безстроково. Безумовно, усі судді є рівними за своїми повноваженнями при здійсненні правосуддя, але, на нашу думку, додаткові функції, пов'язані із здійсненням адміністративного керівництва судом, повинні бути делеговані від усього суддівського колективу певного суду, судді з певним суддівським стажем, яким може бути суддя обраний безстроково. Крім цього, на нашу думку, доцільно було б запровадити певні умови обрання на адміністративну посаду за наявним стажем роботи суддею, наприклад, заступником голови суду може бути суддя із стажем роботи не менше семи років на посаді судді, а головою суду – суддя зі стажем роботи десять років на посаді судді. Винятки з цього правила можна зробити у випадку, коли у відповідному суді не працює суддя, обраний безстроково, або немає судді з відповідним стажем роботи. Можна вважати, що такі умови будуть сприяти наперед формування керівництва судів із найдосвідченіших суддів, а також будуть відповідати принципу справедливості і в загальному орієнтувати висококваліфікованих фахівців в галузі права на зайняття посади судді з можливістю кар'єрного росту. Наприклад, у Республіці Словенія Законом про проходження служби в судах (статті 24-26) прямо зазначено, що зі вступом на посаду судді юрист здобуває право на суддівську кар'єру, яке реалізується шляхом можливості згодом бути призначеним на вищу суддівську посаду, в тому числі на посаду судді Верховного суду з одночасним підвищенням жалування. Рішення про підвищення судді в посаді приймається після атестації Судовою радою його професійних якостей і результатів судової практики. Кожних 3 роки суддя отримує надбавку до жалування і може бути призначеним на вищу суддівську посаду [1, с. 18]. У національному законодавстві позитивним моментом є передбачення Законом, можливості просування судді по кар'єрі з урахуванням його професійних якостей. Так, спочатку відбір кандидатів на посаду судді здійснюється за результатами спеціальної підготовки і кваліфікаційного іспиту (ст. 68 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» – далі Закон); проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді (ст. 73 Закону); вирішення питання про переведення судді за конкурсом (ст.ст. 75, 82

Закону). Так у (ч. 2 ст. 75 Закону) зазначено, що переведення судді на посаду судді до іншого суду в межах п'ятирічного строку здійснюється за результатами конкурсу на заміщення вакантної посади судді, проведеного у порядку, визначеному статтею 73 цього Закону. Схоже положення закріплене у ч. 1 ст. 82 Закону щодо переведення судді, обраного безстроково, до іншого суду. Так, у зазначеній статті вказано, що переведення судді, обраного безстроково, до іншого суду того самого рівня і спеціалізації здійснюється Президентом України за результатами конкурсу на заміщення вакантної посади судді, передбаченого статтею 73 цього Закону, на підставі рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. За результатами конкурсу на заміщення вакантної посади судді, передбаченого статтею 73 цього Закону, здійснюється і переведення судді, обраного безстроково, до суду іншого рівня тієї самої або іншої судової спеціалізації [2].

3. Як відібрати на посаду судді найбільш досвідчених фахівців з числа юристів, які достойні займати посаду судді, – це є третім питанням із досліджуваної теми. В Україні багато висококваліфікованих юристів, але ж чи всі бажаючі одягти мантію здатні приймати справедливі, законні, і виважені рішення, при чому не порушувати балансу між інтересами держави та окремої особи? У теперішній час у системі теорії судоустрою науковцями досліджується окремих науковий напрямок під назвою «судова антропологія». Цей напрям наукових досліджень спрямований на вивчення уявлень про «суддю-людину» – тобто суб'єкта правозастосування з позиції суду, про його психічне ставлення до процесу судочинства, про його душевне сприйняття людських проблем і особисту значимість впливу на соціальне середовище, адже оперує правовими нормами під час винесення судового рішення людина, тобто особа, наділена певним ступенем свідомості та волі. Зазначений фактор перебуває у прямій залежності між ефективністю судової системи та особистими якостями судді, так як діяльність по застосуванню норми права конкретних правовідносин є свідомим і цілеспрямованим процесом. Зрозуміло, що навіть найдосконаліша модель процесуального законодавства не може повною мірою бути гарантом якісного правосуддя, так як на неї впливає людський фактор, особисті якості судді. Якщо б особисті якості судді не залежали від процесу оцінки доказів, визначення потрібної правової норми в певних правовідносинах і застосування її до конкретного випадку, то мало ймовірно, що судові рішення першої інстанції були б змінені вищою інстанцією. Органу, який формує суддівський корпус, а в Україні це Вища кваліфікаційна комісія суддів України, необхідно ретельно ставитися до вивчення особи кандидата на посаду судді і прогнозувати можливість впливу його професійних особистих властивостей на виконання посадових обов'язків. Для виконання цієї функції у ВККС України необхідно залучити спеціалістів в області судової антропології, які повинні накреслити

портрет сучасного судді, базуючись на соціологічному понятті особистості, виявленні та дослідженні таких індивідуальних властивостей особи, що є корисними з погляду ефективності, успішності виконуваної роботи по здійсненню правосуддя. На нашу думку, суддею повинен бути юрист з відповідним життєвим досвідом, оскільки знання законодавства та судової практики не може розцінюватися як єдиний критерій при обранні на посаду судді. Часто людина в молодих літах робить ті чи інші поступки, які на той час вважає правильними як з боку закону, так і з боку моралі, а досягнувши певного віку, сприймає дані вчинки по-іншому і нерідко засуджує їх. Зазначене є причиною невеликого життєвого досвіду, малої кількості пережитих життєвих ситуацій як особисто, так і ситуацій, які були із знайомими та близькими людьми. Переважна більшість людей, які з тієї чи іншої причини стали учасником певної події, майже завжди виправдовують себе перед самим собою чи вважають ступінь своєї вини незначною. Причому будучи очевидцем подібної ситуації, негативно відносяться до учасника такої події. Тому, щоб зробити аналіз поведінки учасника тієї чи іншої події, суддя повинен уявити себе на місці учасника і віднайти правильний вихід, який би не допустив порушення інтересів інших осіб або звів їх до мінімуму в разі неможливості запобігти цьому повністю. Зазначений аналіз може зробити лише особа з певним життєвим багажем досвіду, який допоможе такій особі, будучи на посаді судді і досконало володіючи законодавством, віднайти та застосувати саме ту правову норму, яка максимально врегулює відносини, пов'язані з певною ситуацією. Закінчивши вищий навчальний заклад і здобувши кваліфікацію юриста, а це переважно вік 21-25 років, особа лише набуває певних навичок при застосуванні норм права і ще не здатна повною мірою правильно оцінити певну юридичну подію. Ще не значного життєвого досвіду, але вже достатнього для правильної оцінки певної ситуації, особа набуває у віці приблизно 30 років. Як правило, до цього віку особа створює сім'ю, є батьком чи матір'ю дітей, вирішує особисті побутові питання, певний час працює у трудовому колективі, в міру своєї професійної зайнятості зустрічається з деякими проблемами та на власному досвіді намагається їх вирішити. Тому вік 30 років, на мою думку, повинен бути мінімальним віковим цензом для зайняття посади судді. Ще одним важливим критерієм для зайняття посади судді повинна бути бездоганна репутація особи в минулому. Винятками можуть бути незначні проступки до досягнення особою повноліття, а також адміністративні правопорушення, що не завдали значної суспільної шкоди і не носять систематичного характеру, наприклад перехід дороги на заборонений сигнал світлофора чи втрата з необережності паспорта та інші. Проте неможливо допускати до посади судді осіб, які раніше були судимі за корупційні злочини чи злочини пов'язані з незаконним збагаченням, незалежно від того погашена судимість чи ні. Також у будь

якому разі неможливо допускати до посади судді осіб, схильних до насилля, незалежно від того, яку правову оцінку їх діям надано судом, тобто чи це кримінальне чи адміністративне правопорушення.

Орган, який здійснює підбір суддівських кадрів, повинен детально перевіряти інформацію про кандидата на посаду судді. Враховувати поведінку кандидата у побуті, за місцем роботи, отримавши інформацію від сусідів, колег такого кандидата, дослідити його соціальні зв'язки, дозвілля, розваги. Причому треба об'єктивно ставитися до інформації від сусідів та колег, оскільки останні із заздрості чи з інших причин можуть надати негативну інформацію про кандидата, яка не відповідає дійсності. Повинно враховуватися як позитивний факт створення кандидатом на посаду судді своєї сім'ї, оскільки така особа здатна відповідати не лише за себе, а і за інших членів своєї сім'ї, і при розгляді певних категорій спорів, будучи на посаді судді, саме така особа здатна у повній мірі об'єктивно підійти до вирішення даних судових справ. Прикладом можуть бути такі судові спори, які підпадають під юрисдикцію адміністративних судів: звільнення особи з публічної служби, яка має на утриманні дітей та іншого з подружжя; стягнення з особи грошових коштів на користь органу влади тощо.

Ще одним важливим питанням у формуванні судочинства постає проблема перед державою: як забезпечити належний рівень матеріального забезпечення судді звівши до мінімуму корупційні ризики? Останнім часом дуже багато розмов точиться навколо матеріального забезпечення суддів. Деякі громадські діячі вважають, що суддівська винагорода у розмірі 10 мінімальних заробітних плат (для судді початківця) є великою порівняно з іншими професіями, які також є відповідальними та пов'язані з важкими умовами праці або підвищеним інтелектуальним навантаженням (водій громадського транспорту, лікар, педагог та інші професії) і тому нерідко пропонується зменшити суддівську винагороду до 8, а то і до 6 мінімальних заробітних плат. Такі пропозиції обґрунтовуються заощадженням витрат з державного бюджету. Зрозуміло, що зменшення суддівської винагороди та інших соціальних гарантій суддів у деякій мірі зменшить витрати бюджету, але чи суттєво це вплине на фінансову ситуацію в країні? У системі судоустрою України передбачено близько 8 000 штатних посад суддів, тоді як штатних посад працівників прокуратури – близько 15 000 (після проведення скорочення штату), понад 150 000 працівників МВС. Керівництвом країни планується підняти заробітну плату слідчим працівникам, працівникам прокуратури та працівникам новостворених підрозділам по боротьбі з корупцією до розміру, що значно перевищує суддівську винагороду в розмірі 10 мінімальних заробітних плат. На нашу думку, це може призвести до збільшення корупційних ризиків, адже суддя який є головуючим у судовому процесі буде відчувати матеріальний дискомфорт перед іншими учасниками процесу

і відчувати професійну приниженість. Безумовно, порівняно з іншими деякими професіями, як зазначалося вище, лікар, педагог та інші, суддя більш матеріально забезпечений, але потрібно врахувати, що суддя це не лише професія, а це спосіб життя. І, на відміну від представників інших професій, суддя повинен обмежувати себе з морально етичних міркувань у певних видах розваг та дозвілля. Наприклад, стримано відноситися до відвідування розважальних закладів, де здійснюється продаж спиртного, обмежити себе у відвідуванні розважальних закладів у нічний час, взагалі відмовитися від відвідування легальних азартних закладів. Крім цього, необхідно врахувати, що суддя на законодавчому рівні позбавлений можливості займатися іншими оплачуваними видами діяльності, що не заборонено представникам інших професій, які мають можливість реалізувати свої вміння на декількох місцях праці одночасно чи пов'язувати свій вид праці з підприємницькою діяльністю. Кожен суддя повинен розраховувати на перспективу стабільного та високого рівня матеріальної винагороди. Суспільство не повинно ставитися до наведеної орієнтації як до негативного явища, неприпустимого і несумісного з посадою судді. Кожен працівник незалежно від професії, який самовіддано і сумлінно виконує роботу, розраховує на достойну матеріальну винагороду за працю. Судді – такі ж люди, як і решта населення країни з усіма потребами, як у кожної людини. Матеріальне забезпечення судді повинно узгоджуватися з економічною ситуацією в країні, яка постійно змінюється і бути достатнім. Суддя не повинен бути на межі бідності і щоденно думати, як вирішити ті чи інші побутові проблеми, що безумовно буде відволікати його від роботи, а ще в гірших випадках підштовхувати на зловживання своєю посадою. Заробітна плата судді має бути стабільною, достатньою для достойного життя його та його сім'ї, та вирішення побутових питань і такою, що підлягає індексації, що дозволить йому впевнено дивитися в майбутнє. Рекомендація CM / Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки акцентує, що «основні норми системи оплати праці професійних суддів мають бути визначені законом» і «відповідати їх професії та виконуваним обов'язкам, а також бути достатньою, щоб захистити їх від дії стимулів, через які можна впливати на їхні рішення» (п.п.53, 54). Рекомендацією у Висновку № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів являється те, що дуже важливо країнам (особливо для нових демократій) передбачити нормативно-правові положення, які гарантували б захист від зменшення розміру суддівських окладів (п. 62) [3]. У деяких країнах передбачено національним законодавством гарантії стабільності оплати праці судді, наприклад у США це закріплено на рівні Основного Закону. Так, у ст. III Конституції США прямо встановлено, що після призначення на посаду заробітна плата судді «не може бути зменшена протя-

гом усього строку перебування його на посаді». Її розмір встановлюють спеціальні законодавчі комісії. Якщо внаслідок інфляції чи інших причин традиційно встановлена винагорода перестає відповідати вимогам підтримання незалежності судової влади, зазначені комісії переглядають її розмір [4, с. 160]. Тому гарантія стабільності матеріальної винагороди судді обов'язково повинна бути закладена в законодавстві України [5]. Якщо держава забезпечить суддям належні умови праці, достатню для нормального існування їх сімей матеріальну винагороду за працю, то корупційні ризики будуть зменшені до мінімуму, що є кроком до побудови правової держави.

П'ятим у досліджуваній темі являється питання, як забезпечити безумовне виконання прийнятих судових рішень без необґрунтованих зволікань і тим самим сприяти підняттю авторитету посади судді та судової системи в цілому? Вказана проблема є однією з основних проблем, які підривають авторитет судової влади. Адже пересічний громадянин, який володіє юридичними знаннями на побутовому рівні і який звернувся до суду за захистом своїх прав, пройшовши певні етапи судового процесу, які деколи бувають тривалими у часі і який все-таки, приклавши чимало зусиль, виграв судову справу, після чого зіткнувся з проблемою у виконанні судового рішення, у переважній більшості випадків обвинувачує судову систему у бюрократизмі, перекручуванні судового рішення та небажанні його виконувати. Причому такий громадянин рідко розуміє, що вищезазначена проблема не в судах, а в інших органах, таких як державна виконавча служба, та інших спеціальних передбачених структурах. Деякі громадяни державних виконавців прирівнюють до судових приставів, черпаючи інформацію із російських та інших зарубіжних серіалів, не розуміючи, що система судоустрою в Україні є окремою гілкою влади і не залежить від інших гілок влади, і функція суду обмежується лише прийняттям конкретного рішення, але не його виконанням. Хоча в процесуальних кодексах зазначено функцію суду контролювати виконання судового рішення, проте це не завжди можливо на практиці, оскільки невиконання одного судового рішення тягне за собою невиконання й іншого. Це призводить до замкнутого кола, яке можна розімкнути лише більше по детальним законодавчим регулюванням виконання судових рішень, наділення державних виконавців більшими процесуальними правами по виконанню судових рішень чи створення інших служб, які б виконували певні категорії судових рішень. При формуванні бюджетної програми керівництвом країни необхідно виділяти достатні кошти на виконання судових рішень. Отже, безумовне і своєчасне виконання судових рішень знаходиться у причинному зв'язку з авторитетом судової влади і авторитетом конкретного судді. Відновлення довіри до судової влади буде сприяти притоку нових суддівських кадрів і бажанню кожного юриста зайняти посаду судді.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Виноградов П.Г. Очерки по теории права. Римское право в средневековой Европе / П.Г. Виноградов. – М., 2010. – С. 18 (Закон про проходження служби в судах Республіки Словенія, (статті 24-26)
2. «Про забезпечення права на справедливий суд»: Закон України від 12.02.2015 (ВВР), 2015, № 18, 19-20 ст. 132.
3. Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо

стандартів незалежності судової влади та незмінності суддів [Текст] : від 23.11.2001 р. // Міжнародні стандарти в сфері судочинства. – К. : Істина, 2010. – С. 210-213.

4. Притика Д. Деякі аспекти організації діяльності та структури судової системи США [Текст] / Д. Притика // 36. рішень та арбітр. практики Вищ. арбітр. суду України. – 1995. – № 1. – С. 156-163.

5. Москвич Л.М., Подкопаєв С.В., Прилуцький С.В. Статус судді: питання теорії та практики : монограф. – Х. : ВД ІНЖЕК, 2004. – 360 с.

УДК 342.14

РЕАЛІЗАЦІЯ СУДОМ ПРИНЦИПУ РОЗУМНОГО БАЛАНСУ ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ІНТЕРЕСІВ

Щербанюк О.В., д.ю.н., доцент,
професор кафедри правосуддя
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

У статті розкрито особливості змісту та реалізації судами принципу розумного балансу публічного та приватного інтересів. У статті зазначається, що суд як носій публічної влади покликаний забезпечувати справедливість, відстоюючи права і свободи людини і громадянина, дотримуючись балансу приватних та публічних інтересів. Резюмується, що межа між сферами приватного та публічного інтересу є рухомою, зумовленою рівнем соціально-економічного та особливостями розвитку суспільства, визначається законодавцем в залежності від потреб державного та суспільного розвитку. Визначення цієї межі, поряд із формуванням інтересів через правове регулювання, і складає проблему поєднання або забезпечення балансу публічних та приватних інтересів.

Ключові слова: органи правосуддя, судовою владою, рішення суду, публічно-правовий інтерес, приватно-правовий інтерес, баланс приватних та публічних інтересів.

В статье раскрыты особенности содержания и реализации судьями принципа разумного баланса публичного и частного интересов. В статье отмечается, что суд как носитель публичной власти призван обеспечивать справедливость, отстаивая права и свободы человека и гражданина, придерживаясь баланса частных и публичных интересов. Резюмируется, что граница между сферами частного и публичного интереса является подвижной, обусловленной уровнем социально-экономического и особенностями развития общества, определяется законодателем в зависимости от потребностей государственного и общественного развития. Определение этой границы, наряду с формированием интересов через правовое регулирование, и составляет проблему сочетания или обеспечения баланса публичных и частных интересов.

Ключевые слова: органы правосудия, судебная власть, решение суда, публично-правовой интерес, частноправовой интерес, баланс частных и публичных интересов.

Shcherbanyuk O.V. IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLE OF COURT REASONABLE BALANCE OF PUBLIC AND PRIVATE INTERESTS

The article describes the features of the content and implementation of the principle of judges reasonable balance public and private interests. The article states that the court as the bearer of public authority charged with ensuring justice, defending the rights and freedoms of man and citizen, observing the balance of private and public interests. Summarized that the line between private and public spheres of interest is moving, determined the level of socio-economic and special needs of society, the legislature determined depending on the needs of the state and social development. Defining this limit, along with the formation of interests through regulation, and the problem is software or a combination of balance public and private interests.

Key words: justice agencies, judiciary, court decision, public interest law, private-interest balance of private and public interests.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації XXI століття вимагають більш глибокої інтеграції, об'єднання зусиль держав з вирішення проблем захисту людства від антиправових викликів. Більшість сучасних конституцій, у тому числі і Конституція України, сприйняла загальноновизнані принципи та норми міжнародного права, міжнародні договори як складової частини правової системи. Як член Ради Європи Україна взяла на себе пев-

ні зобов'язання перед європейським співтовариством щодо запровадження стандартів діяльності судових і правоохоронних органів, властивих демократичній державі. А 27 червня 2014 року в Брюсселі була підписана Угода про асоціацію між Україною та ЄС (далі – Угода) в повному обсязі [1]. Сторони засвідчили впевненість в необхідності для України впроваджувати політичні, соціально-економічні, правові та інституційні реформи з метою